

Súd: Krajský súd Košice
Spisová značka: 2Co/534/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 7912216075
Dátum vydania rozhodnutia: 31. 03. 2015
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Oto Jurčo
ECLI: ECLI:SK:KSKE:2015:7912216075.2

Uznesenie

Krajský súd v Košiciach v právnej veci žalobcu POHOTOVOSTĚ, s.r.o., so sídlom v Bratislave, Pribinova č. 25, proti žalovanej Slovenskej republike, za ktorú koná Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky so sídlom v Bratislave, Župné námestie č. 13 o náhradu škody, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Trebišov zo dňa 5.3..2014, č.k. 13C/183/2012-72 takto

rozhodol:

Zrušuje uznesenie a vec vracia súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

odôvodnenie:

Napadnutým uznesením súd prvého stupňa konanie zastavil a vyslovil, že po právoplatnosti uznesenia postúpi vec na konanie Ministerstvu spravodlivosti Slovenskej republiky.

Týmto uznesením rozhodol súd prvého stupňa o peňažných nárokoch žalobcu titulom náhrady škody z dôvodu nesprávneho úradného postupu, uplatnených návrhmi na začatie konania dňa 27.9.2012 a zaevidovanými na Okresom súde Trebišov pod spisovými značkami 13C/183/2012, 13C/192/2012, 13C/200/2012 a 13C/205/2012. Uznesením zo dňa 9.10.2012 došlo k spojeniu vecí na spoločné konanie, ktoré sa vedie pod spisovou značkou 13C/183/2012.

Pri rozhodovaní vychádzal súd prvého stupňa zo zistenia, že žalobca v čase od 23.4.2012 podal písomné podania, ktorými požiadal Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody vo veciach, v ktorých po 25.9.2012 podal žaloby proti žalovanej na Okresný súd Trebišov a boli spojené na spoločné konanie s touto vecou. Súd však dospel k záveru, že vo všetkých týchto veciach žalobca nedoručil žalovanému také podanie, ktoré by spĺňalo všetky náležitosti, žiadosti o náhradu škody podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z. z. účinného do 31.12.2012 predtým, než podal žaloby na súd. Keďže do 31.12.2012 žalobca nepodal u žalovaného také žiadosti o náhradu škody, na základe ktorých by vznikli právne účinky upravené v uvedených ustanoveniach, nemohlo mu vzniknúť ani právo uplatniť do 31.12.2012 nároky na náhradu škody na súde. Podľa názoru súdu podľa § 16 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. môže príslušný orgán konať a rozhodovať iba o kvalifikovanej žiadosti o náhradu škody. Pre príslušný štátny orgán vyplýva povinnosť, zistiť všetky skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku. Právo oprávnenej osoby uplatniť nárok na súde je daný iba za predpokladu, že príslušný orgán neuspokojí jeho nárok, ktorý uplatnil na tomto orgáne v žiadosti spĺňajúcej všetky náležitosti na rozhodnutie o tomto nároku. Žiadosť, ktorá nespĺňa všetky náležitosti nemožno ani kvalifikovať ako uplatnenie nároku na náhradu škody podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z.. Ak teda nárok na náhradu škody nie je uplatnený takou žiadosťou, ktorá je určitá, preskúmateľná a riadne odôvodnená, nemožno argumentovať, že príslušný orgán tento nárok neuspokojil a teda, že sú splnené len zákonné podmienky na podanie návrhu na začatie súdneho konania a teda na podanie žaloby na súd. Podľa názoru súdu, ak podanie nespĺňa všetky náležitosti a označenie všetkých podstatných skutočností nie je také podanie žiadosťou o ktorej má povinnosť žalobca rozhodovať a teda po uplynutí 6-mesačnej lehoty od doručenia takéhoto podania nie je ani splnená zákonná podmienka, že príslušný orgán neuspokojil nárok na náhradu škody a preto s tým nie je spojený ani vznik práva

žalobcu domáhať sa uspokojenia nároku na súde. Ak má byť splnený účel, daný v ust. § 15 a nasl. zák. č. 514/2003 Z. z. žiadosť oprávnenej osoby o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody musí spĺňať všetky náležitosti ako návrh na začatie súdneho konania podľa § 79 ods. 1 O.s.p.. Pokiaľ takéto podanie oprávnenej osoby aj keď je označené ako žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, nebude obsahovať aj náležitosti uvedené v § 79 ods. 1 O.s.p., súd to nebude môcť považovať za podanie, ktoré je žiadosťou o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody a teda nenastanú ani účinky podľa § 16 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z.. Ak by táto zásada neplatila, oprávnená osoba by mohla zneužívať svoje postavenie v súvislosti s jej právami a povinnosťami uvedenými v § 15. Súd konštatoval, že práve ust. § 16 ods. 2 má zabezpečiť, aby pre prípad, že sa nárok žalobcu neuspokojí na základe jeho žiadosti spĺňajúcej všetky podstatné náležitosti, nemôže byť využívaný inštitút procesného postupu podľa § 43 ods. 1, 2 O.s.p..

Proti tomuto uzneseniu podal včas odvolanie žalobca. Navrhol, aby odvolací súd rozsudok zrušil a vec vrátil súdu na ďalšie konanie. V odvolaní uviedol, že sú dané odvolacie dôvody uvedené v ust. § 205 ods. 2 O.s.p.. V odvolaní uviedol, že za nesprávne považuje skutkové tvrdenie súdu prvého stupňa, že pred podaním návrhu nepodal na príslušnom orgáne žiadosť o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, ktorú si uplatnil v tomto konaní. Žalobca uviedol, že na Ministerstve spravodlivosti si podal žiadosť o predbežné prerokovanie nároku o náhradu škody. Uvedenú skutočnosť súdu preukázal tým, že predložil zoznam jednotlivých žiadostí, ktoré Ministerstvo spravodlivosti SR potvrdilo. V konaní viackrát označil dôkaz, ktorý žiada vykonať a to oboznámenie sa s príslušným spisom Ministerstva spravodlivosti SR, jemu podanej žiadosti o predbežné prerokovanie. Súd v tejto veci nevykonal žiadne dokazovanie resp. nevykonal dokazovanie zákonným spôsobom. Žalobca zastával názor, že v naplnení pojmu predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody dôjde už samotným podaním žiadosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. V danom prípade bola žiadosť jednoznačne podaná, čo potvrdzuje aj žalovaný v obsahu svojich podaní. Zároveň zdôraznil, že vo veci rozhodoval vylúčený sudca. Podľa jeho názoru okolnosť, že krajský súd nevzhladol k označenej skutočnosti t.j. dôvod na vylúčenie sudcu nič nemení na tom, že v očiach žalobcu a objektívne v očiach verejnosti nemožno tohto sudcu považovať za nestranného. Rozhodovanie veci zákonným sudcom (aj súdom) je tak základným predpokladom na naplnenie podmienok spravodlivého procesu.

Na základe podaného odvolania odvolací súd preskúmal napadnuté uznesenie a konanie mu predchádzajúce podľa § 212 ods. 1,3 O.s.p. bez nariadenia odvolacieho pojednávania postupom podľa § 214 ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je dôvodné.

Rozhodnutie súdu prvého stupňa nemožno považovať za správne, ak vychádza z názoru, že síce žalobca požiadal žalovaného o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, uvedené podania však nespĺňajú náležitosti žiadosti o náhradu škody podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z. z. a teda mu nevzniklo právo uplatniť do 31.12.2012 nárok na náhradu škody na súde.

Podľa § 15 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. nárok na náhradu škody spôsobenej nezákonným rozhodnutím nezákonným zatknutím, zadržaním alebo iným pozbavením osobnej slobody, rozhodnutím o treste, o ochrannom opatrení alebo rozhodnutím o väzbe, ako aj nárok na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je potrebné vopred predbežne prerokovať na základe písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prerokovanie nároku s príslušným orgánom podľa § 4 a 11.

Podľa § 16 ods. 1 zák. č. 514/2003 Z. z. ak príslušný orgán neuspokojí nárok na náhradu škody alebo jeho časť do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti, môže sa poškodený domáhať uspokojenia nároku alebo jeho neuspokojenej časti na súde.

Podľa § 16 ods. 2 zák. č. 514/2003 Z. z. každý je povinný bez zbytočného odkladu na požiadanie príslušného orgánu, ktorý koná v mene štátu, písomne oznámiť skutočnosti, ktoré majú význam pre predbežné prerokovanie nároku.

Podľa § 17 ods. 5 zák. č. 514/2003 Z. z. žiadosti o predbežné prerokovanie nároku a pri uplatnení nároku na súde je poškodený povinný uviesť požadovanú výšku úhrady podľa odsekov 1 a 2.

Predbežné prejednanie nároku na náhradu škody nesprávnym úradným postupom u príslušného orgánu je jednaním medzi poškodeným účastníkom na strane jednej a štátom zastupovaným príslušným

ústredným orgánom na strane druhej, ktoré má cieľ dosiahnuť zmierčie vyriešenie veci. V zákone č. 514/2003 Z. z. nie je ustanovenie, ktoré by spôsob tohto prejednávania upravovalo alebo odkazovalo v tomto smere na iný predpis. Z ustanovení štvrtej časti zákona č. 514/2003 Z. z. je možno výkladom vyvodiť, že zákonodarca inštitútom predbežného prejednávania nároku upravil neformálny postup príslušného orgánu, ktorý buď požadovaný nárok uspokojí a náhradu poskytne, alebo nie. Možno teda povedať, že ide o jednanie neformálneho rázu, ktoré v kladnom prípade končí spravidla dohodou, podľa ktorej dochádza buď k úplnému alebo aspoň čiastočnému uspokojeniu nároku. Faktické uspokojenie alebo neuspokojenie nároku príslušným orgánom štátnej správy je výsledkom procesu, pri ktorom tento orgán hodnotí žiadosť samú a k nej pripojené doklady a je teda výsledkom rozhodovacieho procesu. Zo znenia ust. § 16 ods. 1 v spojení s ust. § 15 ods. 1 treba vyvodiť, že príslušný orgán neprejednáva predbežný nárok na náhradu škody v konaní podľa ust. zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní a nevydáva o tom rozhodnutie, ale ako bolo uvedené, v stanovenej lehote nárok buď uspokojí alebo neuspokojí.

Zákonná požiadavka na predbežné prejednanie nároku na náhradu škody u príslušného orgánu je síce obligatórnou podmienkou pre uplatnenie tohto nároku na súde, lebo poškodený sa môže so svojím nárokom obrátiť na súd iba vtedy, ak do šiestich mesiacov odo dňa uplatnenia nebol jeho nárok príslušným orgánom plne uspokojený, ide však o podmienku procesnoprávnu, ktorej nedostatok má iba procesné dôsledky a teda nemôže byť dôvodom pre zamietnutie žaloby z vecného hľadiska alebo pre zastavenie konania. Preto ak bol nárok na náhradu škody uplatnený na súde bez predbežného prejednávania príslušného orgánu, ide o odstrániteľný nedostatok podmienky konania v zmysle ustanovení § 103 a § 104 O.s.p. a na mieste je postup podľa § 104 ods. 2 O.s.p., ktorý v prípade neodstránenia tohto nedostatku vedie k zastaveniu konania. Súdne konanie preto prichádza do úvahy v prípadoch, kedy predbežné prejednanie nevedlo k uspokojeniu nároku, prípadne kedy bol na jeho základe nárok uspokojený len čiastočne.

V prejednávanej veci z obsahu žalobného návrhu je zrejmé, že žalobca v konaní uplatnil nárok na náhradu škody a nemajetkovej ujmy spôsobenej mu nesprávnym úradným postupom Okresného súdu Trebišov v exekučných konaniach vedených proti povinným Z. Á., I. I., Š. R.. Za nesprávny úradný postup žalobca označil postup Okresného súdu Trebišov ako exekučného súdu, ktorý v rozpore s ust. § 44 ods. 2 Exekučného poriadku nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora v lehote 15 dní od doručenia jeho žiadosti o udelenie poverenia. Vzhľadom na to, že žalobca v konaní uplatnil nárok na náhradu škody proti štátu, správne postupoval súd prvého stupňa, ak sa zaoberal tým, či žalobcom uplatnený nárok bol vopred predbežne prerokovaný na základe písomnej žiadosti príslušným orgánom (§ 15 ods. 1). Súd správne vychádzal zo zhodných tvrdení účastníkov, že žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti ako príslušný orgán písomnými podaniami o predbežné prerokovanie nároku na náhrady škody, uvedené skutkové zistenia však nesprávne právne posúdil ak dospel k záveru, že „žiadosti nespĺňali všetky náležitosti podľa § 15, 16 a 17 a preto mu nevzniklo právo uplatniť nároky na náhradu škody na súde“.

Ako bolo uvedené inštitútom predbežného prejednávania nároku je iba neformálnym postupom príslušného orgánu, ktorý rozhoduje iba predbežne o uplatnenom nároku poškodeného na náhradu škody. V rámci tohto procesu tento orgán hodnotí žiadosť a k nej pripojené doklady, výsledkom ktorého je faktické uspokojenie alebo neuspokojenie nároku, keďže príslušný orgán poškodeným predbežne uplatnený nárok neprejednáva v konaní podľa zák. č. 71/1967 Zb. o správnom konaní. Z uvedeného dôvodu teda príslušný orgán nemá ani povinnosť vyzývať poškodeného na odstraňovanie prípadných väd žiadosti a pokiaľ na odstránenie väd podania poškodeného aj vyzve a tento v lehote ním určenej vady neodstráni, nemá to za následok skutočnosť, že k predbežnému prejednaniu uplatneného nároku na náhradu škody nedošlo (a teda dôvodom pre zastavenie konania) ale bol by to iba stále dôvod pre neuspokojenie uplatneného nároku poškodeným v rámci predbežného prejednávania.

Preto ak Ministerstvo spravodlivosti SR v prejednávanej veci ako príslušný orgán v rámci predbežného prejednávania nároku žalobcu na náhradu škody bolo toho názoru, že žalobcom uplatnená žiadosť nemala potrebné náležitosti pre priznanie mu nároku na náhradu škody, bola výsledkom tohto zistenia skutočnosť, že nedošlo k uspokojeniu ním uplatneného nároku na náhradu škody a nie to, že žalobca ako poškodený nepožiadal písomne o predbežné prejednanie nároku. Z tohto pohľadu za nesprávny treba považovať záver súdu prvého stupňa, že ust. § 16 ods. 2 zák.č. 514/2003 Z.z. vylučuje, aby mohla oprávnená osoba uplatniť nárok na súde aj za predpokladu, že by podala na príslušnom orgánu neúplný alebo nepreskúmateľný návrh a teda, že nebola splnená zákonná podmienka, že príslušný

orgán neuspokojil nárok na náhradu škody. Podanie neúplného alebo nepreskúmateľného návrhu na príslušnom orgáne ohľadom predbežného prejednanie nároku na náhradu škody má iba za následok faktické neuspokojenie nároku poškodeného.

Navyše je potrebné uviesť, že v prejednávanej veci žalobca v konaní uplatnil nároky na náhradu škody, ktorá mu mala vzniknúť postupom Okresného súdu Trebišov v exekučných veciach proti povinným vyššie uvedeným. Súd síce konštatuje, že žalobca požiadal Ministerstvo spravodlivosti o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody, uvedené žiadosti však nie je súčasťou spisu v prejednávanej veci (je pripojená len náhodne vybraná žiadosť, ktorú súdu doručilo Ministerstvo spravodlivosti SR ako prílohu na výzvu súdu o podanie informácie, či takéto žiadosti boli žalobcom podané), i napriek tomu ich súd hodnotil a dospel k záveru, že nemajú náležitosti podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z. z.. V tejto časti je rozhodnutie súdu nepreskúmateľné, lebo z dôvodov napadnutého rozhodnutia nevyplýva, na základe akých vykonaných dôkazov dospel súd k záveru o tom, že žiadosť nemá potrebné náležitosti.

Vo vzťahu k náležitostiam písomnej žiadosti na prerokovanie nároku poškodeného na náhradu škody je potrebné uviesť, že za správny nemožno považovať ani záver súdu, že prípadné podania žalobcu o predbežné prejednanie nároku nespĺňajú náležitosti o náhradu škody podľa § 15,16 a 17 zák. č. 514/2003 Z.z..

Z citovaného ust. § 15 ods. 1 je zrejmé, že nárok poškodeného na náhradu škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom je možné prejednať u príslušného orgánu iba na základe písomnej žiadosti poškodeného. Z uvedeného ustanovenia ani z ust. § 16 nevyplýva, aké náležitosti má písomná žiadosť obsahovať. Iba z ust. § 17 ods. 5 vyplýva, že musí obsahovať požadovanú výšku škody, prípadne nemajetkovej ujmy. Je však nesporné, že z povahy veci - uplatnenej náhrady škody spôsobenej nesprávnym úradným postupom - vyplýva, že musí obsahovať označenie konania, v ktorom došlo k nesprávnemu úradnému postupu, označenie orgánu, ktorý sa dopustil nesprávneho úradného postupu, nesprávny úradný postup musí byť konkretizovaný a musí byť presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona a je potrebné tiež uviesť požadovanú výšku náhrady. Z citovaných zákonných ustanovení nemožno vyvodiť, aby písomná žiadosť poškodeného mala spĺňať náležitosti podľa § 79 ods. 1 O.s.p. ako sa nesprávne domnieva súd prvého stupňa.

Obsahom spisu v prejednávanej veci je aj žalovanou predložená fotokópia náhodne vybratej žiadosti žalobcu zo dňa 23.4.2012 o predbežné prerokovanie nároku na náhradu škody. Zo žiadosti je zrejmé, že žalobca uvedeným podaním požiadal Ministerstvo spravodlivosti ako príslušný orgán o predbežné prejednanie jeho nároku na náhradu škody, spočívajúcej v nesprávnom úradnom postupe Okresného súdu Humenné v exekučnom konaní, v ktorom vystupoval ako oprávnený proti povinnej D. Y., T. XX.X.XXXX, vedenej u súdneho exekútora pod číslom EX 10816/2009. V žiadosti žalobca uviedol, že Okresný súd Humenné ako exekučný súd sa dopustil nesprávneho úradného postupu, ak nerozhodol o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku v lehote do 15 dní od doručenia žiadosti a o tejto rozhodol až dňa 11.10.2010 teda po viac ako 15 mesiacoch. Zo žiadosti taktiež vyplýva, že žalobca ako poškodený uviedol aj požadovanú výšku náhrady v sume 955,-eur.

Odvolací súd je preto toho názoru, že takto formulovaná žiadosť žalobcu o predbežné prejednanie nároku na náhradu škody spĺňa požiadavky na riadne uplatnenie písomnej žiadosti poškodeného o predbežné prejednanie nároku, lebo z tejto žiadosti je zrejmé, v ktorom konaní došlo k nesprávnemu úradnému postupu s uvedením orgánu, ktorý sa nesprávneho úradného postupu mal dopustiť (exekučné konanie vo veci oprávneného Pohotovosť s.r.o. Bratislava proti povinnej D. Y., vedenej na Okresnom súde Humenné), nesprávny úradný postup bol konkretizovaný a bola presne pomenovaná činnosť, ktorá bola v rozpore s ustanoveniami konkrétneho zákona (nerozhodnutie o žiadosti súdneho exekútora o udelenie poverenia v lehote 15 dní podľa § 44 ods. 2 Exekučného poriadku) a bola uvedená aj požadovaná výška náhrady v sume 955,-eur.

Na základe uvedeného preto možno konštatovať, že nárok žalobcu ako poškodeného bol vopred predbežne prerokovaný na základe písomnej žiadosti príslušným orgánom - Ministerstvom spravodlivosti Slovenskej republiky, do šiestich mesiacov odo dňa prijatia žiadosti nedošlo k uspokojeniu jeho nároku na náhradu škody, preto žalobca sa môže domáhať uspokojenia svojho nároku na súde (§ 16 ods. 1). V tejto časti preto považuje odvolací súd odvolanie žalobcu za dôvodné.

Námietka žalobcu o tom, že rozhodnutie súdu prvého stupňa vydal vylúčený sudca predstavuje odvolací dôvod podľa § 205 ods. 2 písm. a/ O.s.p.. V tejto súvislosti poukazuje odvolací súd na rozhodnutie Krajského súdu v Košiciach ako súdu nadriadeného ktorý posudzoval námietku žalobcu ohľadom vylúčenia vec prejednávajúcej sudkyne a dospel k záveru, že táto nie je vylúčená (uznesenie sp. zn. 1NcC 62/2012-15). Vzhľadom na to, že žalobca v rámci odvolacej námietky opätovne uvádza rovnaké dôvody, pre ktoré by mala byť vec prejednávajúca sudkyňa z prejednávania a rozhodovania predmetnej veci vylúčená nemožno považovať túto odvoláciu námietku za dôvodnú a teda, že súd pri rozhodovaní o nároku žalobcu bol nesprávne obsadený. V tejto časti preto nepovažuje odvolací súd odvolanie žalobcu za dôvodné.

Súd prvého stupňa vec nesprávne právne posúdil, v dôsledku čoho ani nezisťoval rozhodujúce skutočnosti potrebné pre rozhodnutie o nároku žalobcu na náhradu škody a svojím postupom mu odňal možnosť konať pred súdom, ak konanie zastavil. Preto odvolací súd podľa § 221 ods. 1 písm. f/, h/ ods. 2 O.s.p. zrušil napadnuté uznesenie a vec vrátil súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Po vrátení veci bude úlohou súdu prvého stupňa vychádzať z názoru odvolacieho súdu vysloveného v tomto zrušujúcom uznesení, že bola splnená podmienka predbežného prejednávania nároku žalobcu na náhradu škody príslušným orgánom a následne posúdi dôvodnosť žalobcom uplatneného nároku na náhradu škody.

V novom rozhodnutí rozhodne súd prvého stupňa aj o trovách tohto odvolacieho konania (§ 224 ods. 3 O.s.p.).

Rozhodnutie bolo prijaté senátom Krajského súdu v Košiciach pomerom hlasov 3:0 (§ 3 ods. 9 zák. č. 757/2004 Z.z. v znení neskorších predpisov).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.